

РЕШЕНИЕ

№ 7426

гр. София, 23.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 67 състав, в публично заседание на 03.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Лилия Йорданова

при участието на секретаря Биляна Кирилова, като разгледа дело номер **9561** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.118 от КСО вр. чл.145 – чл.178 АПК.

Образувано е по жалба на О. Д. И., ЕГН [ЕГН] с адрес [населено място],[жк], [улица] чрез адв. М. Д. /САК/ със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.2, ап.3 срещу Решение №1040-21-509/01.09.2025г., издадено от Директора на ТП на НОИ С.-град, с което е отхвърлена като неоснователна жалба вх.№1012-21-939/12.08.2025г. на О. Д. И. срещу Разпореждане №214-00-11094-5/16.07.2025г. на ръководителя на осигуряването за безработица за отказ от отпускане на парично обезщетение за безработица по чл.54а от КСО на основание чл.54ж, ал.1 от КСО във вр. чл.11, §3, буква „а“ и чл.65, §2 от Регламент (ЕО) 883/2004г.

Недоволен от така издаденото решение на директора на ТП на НОИ – С.-град, жалбоподател обосновава твърдения за неговата незаконосъобразност, поради което настоява за отмяната му и връщане преписката на НОИ за ново произнасяне. В жалбата се навеждат подробни доводи за незаконосъобразност на оспорения административен акт, издаден при неправилно определяне на държавата на пребиваване съгласно чл.11, §3, б.“а“ и чл.65, §2 от Регламент (ЕО) 883/2004, при непълно изясняване на фактите и в противоречие със съдебната практика на СЕС, довело до неправилно приложение на материалния закон. В съдебно заседание жалбоподател се явява лично и чрез пълномощник адв.Д., който поддържа жалбата. Иска от съда да уважи жалбата на И. и да се отмени Решението на Директор на ТП на НОИ С.-град и потвърденото с него разпореждане, в следствие на което да върне преписката на НОИ за ново произнасяне. Претендира присъждане на разноски по списък. В дадения от съда срок не представя писмени бележки.

Ответникът по жалбата директора на ТП на НОИ – С. град в о.с.з. се представлява от юрк А., която оспорва жалбата и намира същата за неоснователна. Иска се отхвърляне на жалбата като

неоснователна и недоказана и потвърждаване на процесния акт като правилен и законосъобразен. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност. В дадения от съда срок не представя писмени бележки.

Софийска градска прокуратура, редовно призована не се явява, не взема становище.

Административен съд София-град, III отделение, 67 състав, след като прецени поотделно и в съвкупност събраните в настоящото производство доказателства, намира за установено следното.

Жалбата е подадена в рамките на предвидения за това процесуален срок и от лице, имащо правен интерес от оспорването, което налага извод за нейната ДОПУСТИМОСТ.

Разгледана по същество същата е ОСНОВАТЕЛНА, поради следните съображения.

Не е спорно между страните, че жалбоподател е подал чрез Дирекция "Бюро по труда" – С. заявление с вх. № 107-02-0817/08.07.2024 г., с регистрационен № 214-00-11094/08.07.2024г. в ТП на НОИ - С. за отпускане на ПОБ, като в него е посочено, че последната му заетост е в Германия и същата е прекратена, считано от 30.06.2024 г.

Към заявлението е представена и подписана декларация относно определяне на пребиваване във връзка с прилагане на чл.65(2) от Регламент (ЕО) №883/2004 от същата дата на подаване на заявлението -08.07.2024г. С нея заявителят посочва като настоящ и като постоянен адрес [населено място],[жк] [улица], същият няма съпруга, през периода на последната му заетост в чужбина децата му са живеели/учили в РБ, преобладаващата част от роднините му са живеели в РБ, разполага с постоянно жилище в РБ, плаща данъци върху доходите от последната заетост в Германия, като в чужбина е живял под наем, през периода на последната заетост в чужбина не се е завръщал в РБ, като няма намерение да остане за постоянно в държавата по последна заетост и нищо друго освен осъществяването на трудова дейност не го свързва с нея.

С уведомително писмо №У-214-00-11094-1/22.07.2024г от жалбоподател са изискани допълнителни документи- заявление за удостоверяване на осигурителни периоди и доходи от друга държава-членка на ЕС със С. U002 и U004.

На 23.07.2024г И. представя исканите документи, като подава и заявление за потвърждаване осигурителни периоди от друга държава-членка на ЕС със структуриран електронен документ /С./ U002 /по образец/, в което е посочил, че е необходимо да бъдат удостоверени осигурителни периоди в Германия от 01.03.2019г до 01.12.2020г и от 01.03.2021г до 30.06.2024г

За потвърждаване на посочените периоди, на 24.07.2024г чрез националното приложение за електронен обмен на социално осигурителна информация (EESSI) между Б. и Германия е изпратен С. U001СВ -искане за осигурително досие и С. U003 - искане за информация за заплата, както и приложенияте от жалбоподател документи.

Тъй като преценка правото на ПОБ ще зависи от периодите на осигурена заетост в Германия, на осн. чл.54г, ал.4 от КСО с Разпореджане №214-00-11094-3/24.07.2024г производството по отпускане на ПОБ е спряно до получаване на необходимата информация от КИ на Германия във връзка с прилагане разпоредбите на международен договор, по който РБ е страна, или на европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност.

На 30.07.2024г чрез EESSI до КИ на Германия е изпратен С. H001-Уведомление/искане за представяне на информация, като са приложени документите, допълнително представени от И..

Поради неполучен отговор от КИ на Германия, чрез EESSI, регулярно са изпращани напомнителни писма С. X009 /11броя/, като на 04.07.2025г в ТП на НОИ С. град от КИ на Германия е получен С. H001, с който уведомяват, че бившите работодатели са помолени да издада трудово удостоверение, което все още не е налично, като след представянето му ще се удостоверят осигурителните периоди в Германия.

На 09.07.2025г в ТП на НОИ С. град от КИ на Германия са получени С. U017 - Осигурително

досие с удостоверена заетост по законодателството на Германия от 01.03.2019г до 30.11.2020г вкл. и от 01.03.2021г до 30.06.2024г вкл. и периоди, през които на жалбоподател е изплащано ПОБ по законодателството на Германия от 08.12.2020г до 11.12.2020г. вкл и от 02.01.2021г до 28.02.2021г вкл. и С. U004 /информация за заплата/.

С оглед получената от КИ на Германия информация, на основание чл.55 АПК с разпореждане №214-00-11094-4/14.07.2025г е възобновено производството по подаденото от жалбоподател заявление за отпускане на ПОБ.

С Разпореждане №214-00-11094-5/16.07.2025г на длъжностно лице С. В., гл. експерт по осигуряването, оправомощен със Заповед №1015-21-17/27.01.2023г на директор на ТП на НОИ С. град за ръководител на осигуряването за безработица, на основание чл.54ж, ал.1 и във връзка с чл.11, §3, буква „а“ и чл.65, §2 от Регламент (ЕО) 883/2004 е постановен отказ за отпускане на парично обезщетение за безработица по чл.54а от КСО. Съгласно мотивите продължителността на заетостта/вкл.и периодите на обезщетение за безработица по законодателството на Германия/ е от 01.03.2019г до 30.06.2024г /над пет години/, което налага извода, че компетентна по правото е държавата по последната заетост – Германия, спрямо която О. Д. И. е придобил право на постоянно пребиваване, поради което изключението по чл.65, ал.2 от Регламент №883/2004 не се прилага.

Разпореждането е своевременно оспорено от жалбоподател, като в производството по чл.117, ал.1, т.2, буква „б“ от КСО Директор на ТП на НОИ С. град след разглеждане на жалбата на И. с вх.№1012-21-939/12.08.2025г се произнася с Решение №1040-21-509/19.08.2025г, с което на основание чл.117, ал.3 КСО отхвърля жалбата на И. срещу Разпореждане №214-00-11094-5/16.07.2025г на ръководителя на осигуряването за безработица, като неоснователна.

При така установеното от фактическа страна, съдът формира следните правни изводи.

Оспореното решение е издадено от компетентен орган по чл.117, ал.1 от КСО-директорът на ТП на НОИ С.-град. Същото отговаря на изискванията на чл.59 от АПК вр. чл.117, ал.3 от КСО, като съдържа всички задължителни реквизити, включително фактическите и правните основания, послужили за издаването му.

Оспореното разпореждане също е издадено от компетентен орган съгласно приетата по делото Заповед №1015-21-17/27.01.2023г на директор на ТП на НОИ С.-град, с която са определени длъжностните лица, които да изпълняват функциите на административен орган по чл.54ж, ал.1 и ал.3 и чл.54ж, ал.3 вр. чл.114, ал.1 и ал.2 КСО.

В административното производство не са допуснати съществени процесуални нарушения. По реда на чл.117, ал.3 КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им, както е и в процесния случай.

Видно от административната преписка, не са събрани необходимите данни за определяне на държава по местопребиваване на жалбоподателя съобразно Регламент 883/2004г и Регламент 987/2009 – не е приложен отговор на Н005-искането за информация за пребиваване.

Оспореното решение на директора на ТП на НОИ С. град и потвърденото с него разпореждане на ръководителя на осигуряването за безработица при ТП на НОИ С., са постановени при неправилно приложение на материалния закон, водещи до тяхната отмяна. Съображенията за това са следните.

Фактическата обстановка не е спорна между страните. Настоящият състав намира, че спорът в случая е за правото, като касае компетентната държава по изплащането на парично обезщетение за безработица.

В тази връзка, следва да бъде съобразено на първо място, че Република Б. е част от ЕС и като

такава е длъжна да прилага европейските правила за координация на системите за социална сигурност на държавите-членки на Съюза, като всяка членка е свободна да решава кои категории лица подлежат на осигуряване съгласно нейното законодателство; кои са осигурените социални рискове; какви обезщетения се отпускат и при какви условия; как се изчислява размерът на обезщетенията и т. н. Но разпоредбите на ЕС определят общите правила и принципи, които трябва да бъдат спазвани от всички национални органи, институции за социална сигурност и от съда, при прилагането на националните закони, като към настоящия момент тези общи правила и принципи се съдържат в Регламент /ЕО/ № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29.04.2004 г. за координация на системите за социална сигурност, в сила от 01.05.2010 г., както и в Регламент /ЕО/ № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16.09.2009 г. за установяване на процедурата за прилагане на Регламент /ЕО/ № 883/2004 г. Като източник на вторичното право на ЕС регламентът се прилага пряко, т. е., съдържащите се в регламента правила като нормативни разпоредби с обща правна сила, са пряко приложими във всички държави - членки /чл. 288 ДФЕС/ и са задължителни за спазване от националните органи и администрации, от институциите за социална сигурност и от съдилищата и имат приоритет в случаите на противоречие с разпоредби от националните законодателства.

Съгласно чл. 3 от Регламент /ЕО/ № 883/2004 г. разпоредбите му се прилагат към всички законодателства /по см. на чл. 1, параграф "л"/ относно посочените клонове на социална сигурност /обезщетения и помощи/, в т. ч. и относно обезщетенията за безработица /чл. 3, параграф 1, б. "з"/.

Няма спор по делото, че жалбоподателят О. Д. И. е гражданин на Република Б., респ. е гражданин на държава-членка на ЕС, поради което и е лице, спрямо което намира приложение Регламент /ЕО/ № 883/2004 г. /чл. 2 от Регламента/, с който регламент са въведени материалноправните правила, принципи и разпоредби в сферата на координацията на системите за социална сигурност на държавите-членки. Механизмът на координация на системите за социална сигурност, включващ и обезщетенията за безработица, се основава на четири основни принципа: определяне на приложимото законодателство; равенство в третирането; сумиране на периоди на заетост, осигуряване или пребиваване и износ на обезщетения.

По отношение на обезщетенията за безработица общият принцип за определяне на приложимото законодателство е, че лице, упражняващо доходоносна дейност, следва да принадлежи към схема за социална сигурност на държавата, на чиято територия е заето или самостоятелно заето. Специални правила, представляващи изключения от общия принцип, че държавата-членка по последна заетост като компетентна държава отговаря за предоставянето на обезщетения за безработица, са регламентирани в чл. 65 от Регламент /ЕО/ № 883/2004 г., сред които и е правилото на параграф 2, в който е уредено, че напълно безработно лице, което по време на последната си дейност като заето или като самостоятелно заето лице е пребивавало в държава-членка, различна от компетентната държава-членка и което продължава да пребивава в тази държава-членка или се върне в тази държава-членка, се поставя на разположение на службите по заетостта в държавата-членка по пребиваване.

Легална дефиниция на понятието "пребиваване" се съдържа в чл. 1 § 3 б. "й" от цитирания Регламент, а именно - мястото, където лицето обичайно пребивава. Това място /на обичайно пребиваване на лицето/ се определя, съгласно чл. 11 § 1 от Регламент /ЕО/ № 987/2009 /регламента по прилагането/, с оглед центъра на интересите на съответното лице въз основа на цялостна оценка на наличната информация относно релевантните факти - продължителността и непрекъснатото пребиваване на територията на съответните държави-членки, семейното положение и роднинските връзки на лицето, жилищното му положение и доколко постоянно е то,

както и естеството и специфичните характеристики на упражняваната дейност, в т. ч. постоянният характер на дейността и продължителността на всеки договор за заетост, мястото, където обичайно се упражнява тази дейност и др. примерно изброени в цитираната норма.

Съгласно разпоредбата на чл. 11 § 2 от Регламента по прилагането, решаващо значение при определяне на действителното място на обичайно пребиваване на дадено лице е намерението на лицето, което произтича от горепосочените факти и обстоятелства, особено причините за преместването на лицето.

В член 1, б. "й" и б. "к" от Регламент /ЕО/ № 883/2004 пък се прави разграничение между "пребиваване" и "престой". А в изготвения съвместно с държавите-членки наръчник се изясняват понятията "обичайно пребиваване", "временно пребиваване" и "престой". Тези определения, посочени в законодателството на ЕС са необходими, за да се установи коя държава-членка е отговорна за предоставянето на обезщетения по социалноосигурителни схеми на граждани на ЕС, които пребивават в различни държави-членки.

Съгласно правото на ЕС, може да има само едно обичайно място на пребиваване и съответно само една държава-членка, която отговаря за плащанията на обезщетения по социалноосигурителните схеми, отпускани по местожителство. Заетите и самостоятелно заетите лица отговарят на условията за социална сигурност в държавата по месторабота, а неактивните /напр. пенсионери и студенти/ — в държавата-членка по обичайно пребиваване. Определянето на държавата-членка по обичайно пребиваване на лицата е важно и по отношение на лицата, които работят в повече от една държава - членка. В наръчника се разглеждат специфичните критерии, които трябва да бъдат взети под внимание, за да се определи мястото на обичайно пребиваване на дадено лице, като например: семейното положение и роднинските връзки на лицето; продължителността и непрекъснатото пребиваване в съответната държава-членка; състоянието на трудова заетост/по-специално мястото, където обичайно се упражнява съответната дейност, постоянният и характер, както и продължителността на договора за работа/; упражняването на неплатена дейност; в случай на студенти — източникът на доходите им; доколко постоянно е жилищното положение на лицето; държавата-членка, в която лицето плаща данъци; причини за преместването; намеренията на лицето въз основа на всички обстоятелства и подкрепени с конкретни доказателства. При необходимост могат да се вземат предвид и други факти. Н. предоставя също така конкретни примери и насоки за случаите, в които е трудно определянето на мястото на пребиваване, като например при погранични, сезонни или командировани работници, студенти, пенсионери, както и при неактивни хора, за които е характерна голяма мобилност.

В случая, съдът намира, че е неправилна преценката на административния орган при определяне мястото на обичайното пребиваване на оспорващия. Спор по отношение факта, че О. И. е роден в Б., български гражданин е, има постоянен и настоящ адрес на територията на Б., не се формира между страните. Не е спорно и че децата и преобладаващата част от роднините му пребивават на територията на Б..

От 2019 г. до 2024 г. действително жалбоподател е бил (в периодите от 01.03.2019г до 30.11.2020г вкл. и от 01.03.2021г до 30.06.2024г) на територията на Германия, но това пребиваване не покрива критериите, въз основа на които се обосновава извод за "обичайно пребиваване". Това е така, тъй като времетраенето му/на пребиваване в Германия/ е било обусловено преимуществено от неговата работа там. Видно е, че същият е полагал труд в Германия в областта на строителството с цел осигуряване на препитание на семейството в Б.. Още повече, че настоящият и постоянен адрес на жалбоподателя не е променян, той е в Република Б., като през периода на трудовата си заетост е живеел под наем в Германия. Дори и същият да имаше настоящ адрес на територията на Германия той само би показал административна връзка на лицето с държавата, в която е полагал труд. По същите съображения е ирелевантно и къде са плащани данъци и осигуровки върху средствата от положения труд. Няма спор, че семейството на жалбоподател е установено

на територията на Б., като няма данни да е напускало страната предвид наличието на трудов договор, по който е престираал труд в Германия. След прекратяване последното му трудово правоотношение, жалбоподател се е завърнал на територията на Б. с намерение да остане да живее на територията на Б.. Всичко изложено сочи на извод, че целта на пребиваването в Германия е била единствено реализирането на доходи и жалбоподател е имал намерение да се завърне в страната. Същият със спестяванията няма данни да е закупувал недвижим имот или да е предплащал за продължителен период от време наем на жилище в Германия.

Видно от оспореното решение административният орган е приел, че И. е от 01.03.2019г до 30.06.2024г в Германия, но в случая е налице завършен период на заетост с прекратен трудов договор и намерение за пребиваване в РБ на български гражданин и декларация относно определянето на пребиваване във връзка с прилагане на чл.65, §2 от Регламент ЕО №883/2004. Структурираният електронен документ Н006, който не е приложен по делото, би удостоверил пребиваването на лицето само за периода на заетост в Германия. Не са налице данни, от които да се направи извод за постигане съгласие между съответните институции в Б. и Германия относно установяването на центъра на интересите на жалбоподател. Дори и да беше получен отговор, това не е достатъчно за определяне на пребиваването на жалбоподател. Това е така, понеже пребиваването на И. се определя основно от неговия „център на интереси“, който несъмнено е в РБ. Органите на ТП на НОИ С. град не са преценили центъра на интересите на лицето въз основа на цялостна оценка на наличната информация относно релевантните факти, съгласно посочените в чл.11,§1 от Регламент (ЕО)№987/2009 критерии. Освен това в §2 от същия текст изрично е посочено, че когато съобразяването на различните критерии, основаващи се на приложимите факти, посочени в параграф 1, не води до постигане на съгласие между съответните институции, намерението на лицето, което произтича от тези факти и обстоятелства, особено причините за преместването на лицето, се приемат за решаващи при определяне на действителното място на пребиваване на това лице.

Неотносимо към предмета на спора е Определение от 24.03.2023г на Съда на ЕС, постановено по дело С-30/22, на което се позовава ответник. Съобразно съдебната практика на Съда на ЕС понятието „държава-членка, в която пребивава“ трябва да се ограничи до държавата, в която работникът, макар и да е бил зает в друга държава-членка, продължава своевременно да пребивава и където се намира центърът на интересите му (Решение на Съда на ЕС от 17.02.1977г по дело С-76/76) Ето защо, приложимото законодателство е това на ДЧ по обичайно местопребиваване на жалбоподателя, на която държава той е и гражданин, а именно законодателството на РБ. Република Б. се явява компетентната държава. Обезщетението за безработица правилно е било поискано по реда и при условията на действащото българско законодателство, в съответствие с приложимото европейско право. В този смисъл е и т.3 от Решение U3 от 12.06.2009г на Административната комисия за координация на системите за социална сигурност, съгласно която ако при отсъствието на каквото и да е трудовоправно договорно отношение, дадено лице вече не поддържа никаква връзка с държавата-членка на заетост (например понеже трудовоправното договорно отношение вече е прекратено или срокът му е изтекъл), то се разглежда като напълно безработно в съответствие с чл.65, §2 от посочения регламент, а обезщетенията се предоставят от институцията по местопребиваване.

Следва да се подчертае, че административният акт е постановен и в противоречие с целта на закона за солидарност при социалните фондове. Това е така, тъй като едно от основните съображения (№1 от преамбюла на Регламент (ЕО) №883/2004) е, че правилата за съгласуване на националните системи за социално осигуряване се вписват в рамките на свободното движение на лицата и следва да допринасят за подобряване на жизнения им стандарт и условията за наемане на работа.

Ето защо и по изложените съображения, съдът намира, че жалбата е основателна, а обжалваното решение като материално незаконосъобразно следва да се отмени, а преписката следва да се върне на директор на ТП на НОИ С.-град за произнасяне по заявление от 08.07.2024г от О. Д. И. за отпускане на ПОБ по реда и условията на чл.54а от КСО, при спазване на задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона.

При този изход на делото претенцията на жалбоподател за присъждане направените по делото разноски се явява основателна, като наред с това съдът намира, че следва да бъде уважено възражението на ответника за редуциране на търсеното адвокатско възнаграждение. Съгласно нормата на чл.8, ал.2, т.2 от НАРЕДБА

№ 1 ОТ 9 Ю. 2004 Г. ЗА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ ЗА АДВОКАТСКА РАБОТА (ЗАГЛ. ИЗМ. - ДВ, БР. 14 ОТ 2025 Г.) за дела по реда на КСО минималното такова е в размер на 500лв. Претендираното от жалбоподател се равнява на 1000лв, поради това и като съобрази действителната фактическа сложност на делото, както и аргументите на страната за размера му, съдът намира, че следва да присъди в полза на О. И., сумата от 350 евро за платен адвокатски хонорар за процесуално представителство по делото.

Мотивиран от горното и на основание чл.172, ал.2 от АПК, Административен съд София град, III отделение, 67 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 1040-21-509/19.08.2025г. на директора на ТП на НОИ С.-град, с което е отхвърлена жалба вх.№1012-21-939/12.08.2025г от О. Д. И. срещу Разпореждане №214-00-11094-5 от 16.07.2025г на ръководителя на осигуряването за безработица.

ВРЪЩА делото като преписка на Директора на ТП на НОИ С.-град за произнасяне по заявление от 08.07.2024г от О. Д. И. за отпускане на ПОБ по реда и условията на чл.54а от КСО, при спазване на задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона.

ОСЪЖДА Националния осигурителен институт да заплати на О. Д. И., ЕГН [ЕГН], с постоянен адрес [населено място],[жк], [улица], сумата от 350 /триста и петдесет/ евро, представляваща сторените в производството разноски.

Решението е окончателно, съгласно чл. 119 вр. чл. 117, ал. 1, т. 2 б. "б" от КСО.

СЪДИЯ: